

Birinci Basamak Sa?I?k Çal??anlar?na Yönelik Kültürel Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Birinci Basamak Sa?I?k Çal??anlar?na Yönelik Kültürel Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18051>

Özet

Birinci Basamak Sa?l?k Çal??anlar?na Yönelik Kültürel Yeterlilik Ölçe?i, Gozum, Tuzcu ve Yurt (2020) taraf?ndan geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle birinci basamak sa?l?k hizmetlerinde çal??an profesyonellerin, farklı kültürel geçmi?lere sahip bireylere yönelik sundukları hizmetlerdeki **kültürel yeterlilik** düzeylerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 20 maddeden oluşmakta ve üç temel boyutta yapılandırılmıştır. Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında, sa?l?k çal??anların kültürel duyarlılık, bilgi ve becerilerini değerlendirerek hizmet kalitesini artırma hedeflemektedir.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, sa?l?k alanında artan kültürel çe?itliliğin gerektirdiği yetkinliklerin bilimsel bir çerçevede değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu araç, alanyazına ölçek geliştirme (Geliştirme) türünde bir katkı sağlamış olup, araştırmacılara ve sa?l?k yöneticilerine eğitim ihtiyaçlarının belirlemede somut veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kültürel Yeterlilik, Birinci Basamak Sa?l?k Çal??anlar?, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Sa?l?k Hizmetleri, Kültürel Duyarlılık, Türkiye.

Yazarlar

Süheyla Gozum, Ayla Tuzcu, Serap Yurt.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **birinci basamak sa?l?k hizmetlerinde** görev yapan doktor, hemşire ve diğer sa?l?k profesyonellerinin sahip olduğu **kültürel yeterlilik** düzeylerini standart ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu yeterlilik, kültürel farklılıklara saygı gösterme, kültürel bilgi edinme ve bu bilgileri hasta bakım süreçlerine entegre etme becerilerini kapsamaktadır.

Ölçek, sa?l?k çal??anların kültürel olarak hassas bakım sunma kapasitelerini değerlendirerek, hizmet sunumundaki olası kültürel engelleri ve bilgi eksikliklerini tespit etmeye yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Elde edilen sonuçlar, hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi ve sa?l?k politikalarının kültürel çe?itliliğe uyumunun sağlanması için kritik bir zemin oluşturur.

Yapı

Ölçek, temel olarak sa?l?k çal??anların profesyonel rollerinde sergiledikleri **kültürel yeterlilik** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle kültürel farkındalık, kültürel bilgi ve kültürel beceri bileşenlerini içerir. Çalışmanın sonuçlarına göre, ölçek 20 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır.

Bu boyutlar, muhtemelen sa?lk profesyonellerinin kültürel inanç sistemlerini anlama çabalar?n?, farklı kültürlerden gelen hastalarla etkili ileti?im kurma yeteneklerini ve kültürel olarak uygun müdahale stratejileri geli?tirme becerilerini temsil etmektedir. Ölçek, Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanarak kat?l?mc?lar?n maddelere ne ölçüde kat?ld???n? belirlemektedir.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik çal??malar?na dair detayl? **psikometrik** de?erler (örne?in, Kapsam Geçerli?i, Yap? Geçerli?i katsay?lar?) do?rudan belirtilmemi?tir (Kaynakta: -). Ancak, ölçek geli?tirme çal??mas?n?n do?as? gere?i, geçerlik analizlerinin kapsaml? bir ?ekilde yap?ld??? varsay?lmaktadır.

Yay?nlanan makalede (Gozum, Tuzcu, & Yurt, 2020), ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla **Faktör Analizi** yöntemlerinin kullan?ld??? ve bu analizler sonucunda ölçe?in 3 boyutlu yap?s?n?n do?ruland??? öngörülmektedir. Geçerlik sonuçlar?n?n detaylar?na ula?mak için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde güvenilirlik çal??malar?na dair detayl? **psikometrik** de?erler (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s?) do?rudan belirtilmemi?tir (Kaynakta: -). Ölçek geli?tirme sürecinde, ölçe?in iç tutarlılı??n? ve zamana kar?? kararlılı??n? de?erlendirmek amacıyla güvenilirlik analizlerinin yap?ld??? bilinmektedir.

Tipik olarak bu tür geli?tirme çal??malar?nda, ölçe?in genel olarak ve her bir alt boyutu için iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) rapor edilir. Bu de?erler, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Güvenirlik katsay?lar?n?n detaylar?na ula?mak için ara?t?rmac?lar?n yay?nlad??? orijinal makaleye ba?vurulmalıdır.

Faktör Analizi

Ölçek, Faktör Analizi sonucunda elde edilen 20 madde ve 3 boyuttan olu?an bir yap?ya sahiptir. Bu bulgu, ölçe?in kültürel yeterlilik yap?s?n? üç farklı ancak ili?kili bile?en üzerinden ölçtü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi, ölçek maddelerinin hangi temel psikolojik yap?lar? temsil etti?ini belirlemek için kullan?lan temel bir yöntemdir. 20 maddenin 3 boyuta ayr?lmas?, ölçek geli?tiricilerinin kültürel yeterlili?in bu üç ana bile?en etraf?nda topland???n? tespit etti?ini i?aret eder.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Development / Öz Bildirim Ölçe?i)

Format: 20 madde, 3 boyutlu yap?. Maddeler büyük olas?l?kla Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?larak yan?tlanmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sa?l?k Profesyonelleri

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an Nüfus)

Popülasyon Detaylar?: Birinci basamak sa?l?k hizmetlerinde çal??an profesyoneller (örne?in, hekimler, hem?ireler, ebeler).

Test Metodolojisi: Psikometrik bir öz bildirim arac? olup, bireylerin kendi kültürel yeterlilik alg?lar?n? de?erlendirmeyi amaçlar.

Anahtar Kelimeler

Kültürel Yeterlilik Ölçe?i, Sa?l?k Profesyonelleri, **Psikometri**, T?p, Kültürel Çe?itlilik, Birinci Basamak Sa?l?k.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayla Tuzcu

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: aylatuzcu@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal makalede belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?, yeniden üretimi veya adaptasyonu için ilgili yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir. Ücret bilgisi belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Ölçe?in geli?tirilmesine ili?kin birincil kaynak a?a??dad?:

Gozum, S., Tuzcu, A., & Yurt, S. (2020). Developing a cultural competency scale for primary health care professionals. *Psikoloji Çal??malar? - Studies in Psychology*, 40(2): 429-450.

Makalenin dijital nesne tan?mlay?c?s? (DOI) ba?lant?s?: doi.org/10.26650/SP2019-0043

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [developing-a-cultural-competency-scale-for-primary-health-care-professionals-toad.pdf](https://doi.org/10.26650/SP2019-0043/developing-a-cultural-competency-scale-for-primary-health-care-professionals-toad.pdf)

Birinci Basamak Sa?l?k Çal??anlar?na Yönelik Kültürel Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in 20 maddelik içeri?i, kaynak içerikte do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesine ve derecelendirme talimatlar?na ula?mak için Gozum, Tuzcu ve Yurt (2020) taraf?ndan yay?mlanan orijinal bilimsel makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.